

Митровић, М., Губеринић, М., Ћировић, Н., Опсеница КОстић, Ј., Јанковић, И., Спасић Шнеле, М.,
и Тренкић, М

ПРИРУЧНИК ПРОГРАМ ПСИХОСОЦИЈАЛНЕ ПОДРШКЕ ОСОБАМА КОЈЕ СЕ СУОЧАВАЈУ СА НЕПЛОДНОШЋУ INSIDEME

РЕЦЕНЗИЈА ПРИРУЧНИКА

Приручник *Програм психосоцијалне подршке особама које се суочавају са неплодношћу InsideMe* описује јасно струјтурисан и обухватан програм подршке особама који се суочавају са једним од најзначајнијих проблема савременог човека. Аутори програма на врло систематичан начин представљају проблем неплодности, његове психолошке последице истичући потребу за интеграцијом психолошке подршке у лечење овог проблема, а затим довољно детаљно представљају сам програм и његове елементе, аргументујући налазима и препорукама из праксе форму и циљеве програма. Приручник представља значајан допринос стручној литератури намењеној пре свега психолозима који се у својој пракси сусрећу и раде са особама које се суочавају са инфертилитетом.

Приручник се састоји из шест делова, обима је педесетак страна (А5 формата). Базиран је на анализи и интегративном приказу 99 референци.

У првом делу *Неплодност – проблем савременог човека*, аутори износе дефиницију неплодности, уз приказ распрострањености овог проблема, који је Светска здравствена организација одредила као проблем јавног здравља. Напомињући да инфертилитет представља неразвојну, биопсихосоцијалну кризу, аутори подвлаче неопходност интегрисања психолошког саветовања и подршке у процес лечења.

У следећем делу *Зашто неплодност изазива кризу?* аутори наглашавају да неплодност изазива одступања од очекиваних промена које покрећу биолошки, психолошки и социјални системи, те доводи до промена које нису својствене свима, суочавајући особу са изазовом редефинисања себе као одрасле особе. Наведено представља аргумент одређења неплодности као биопсихосоцијалне кризе.

Следећи део Приручника посвећен је разматрању психолошких последица неплодности. У овом делу аутори на сажет начин описују бројне психолошке последице овог проблема, посебно код жена, за које генерално важи да су у већој мери погођене инфертилитетом у односу на мушкарце, као што су анксиозност, депресивност, снижено самопоштовање, интерперсонални проблеми и социјална изолација, промене и проблеми у доживљају себе итд. Постојање психолошких последица аутори аргументују налазима истраживања.

У четвртном делу аутори укратко приказују промену и развој модела пружања психолошке помоћи и подршке, а самим тим и начина ангажовања стручњака у области менталног здравља. Приказ се тиче развоја групног приступа у раду са особама које се суочавају са проблемом инфертилитета.

Следећи део посвећен је опису пројекта *Криза идентитета жена које се суочавају са неплодношћу: Мешовити методолошки приступ – InsideMe*, који је финансиран од стране Фонда за науку. Након описа пројекта и његових главних циљева, аутори износе закључке проистекле из резултата истраживања спроведених у оквиру пројекта. Изведени закључци коришћени су као смернице приликом осмишљавања Програма психосоцијалне подршке особама које се суочавају са неплодношћу InsideMe.

У шестом делу аутори описују програм психосоцијалне подршке, који спада у групне психоедукативне програме, унапред одређеног трајања, чији је циљ стицање вештина и знања неопходних за излагање на крај са кризом изазваном неплодношћу. Даље аутори описују структуру

групе и динамику сусрета, наводећи препоруке из праксе и резултате истраживања као аргументе за следеће одлуке: да је програм намењен свим заинтересованим особама (не само мушкарцима, женама или паровима), да ће група бити хомогена по дужини и искуству лечења неплодности, да ће групу чинити 6 до 10 људи, да ће се програм реализовати кроз 5 сусрета, једном недељно, у просторијама клинике за лечење неплодности, као и да ће сваки сусрет трајати 120 минута. Следи опис иницијалног интервјуа који претходи првом сусрету и приказивање циљева овог интервјуа, као што су упознавање потенцијалних чланова групе, упознавање са проблемом неплодности, пружање информација о начину реализације програма, попуњавање упитника и потписивање информисане сагласности чланова групе.

Следи опис сваког сусрета, који подразумева навођење циљева сваког сусрета, опис уводне вежбе којом започиње сваки сусрет и чији је циљ упознавање учесника и загревање за рад, опис терапијских вежби и опис завршне вежбе која је намењена релаксацији учесника. Први сусрет посвећен је изради и сагледавању сопствене репродуктивне приче, упознавању репродуктивних прича осталих учесника и препознавању заједничких елемената прича. Други сусрет има за циљ стицање вештина препознавања сопствених емоција и унапређења способности емоционалне регулације. Трећи сусрет посвећен је когнитивном дефузионирању тј. вежбама когнитивног дефузионирања којима се увежбава дистанцирање особе у односу на садржаје сопствених мисли. Циљеви четвртог сусрета су процена социјалне подршке која је на располагању особи, упознавање са личним правима у комуникацији са другима, као и увежбавање асертивног стила комуникације. Пети сусрет посвећен је сагледавању личних вредности и одређивању начина реализације циљева који репрезентују вредности.

Програм психосоцијалне подршке особама које се суочавају са неплодношћу InsideMe представљен је јасно и концизно, а основе и смернице његовог осмишљавања и израде чине препоруке из праксе и налази истраживања. Одабир, пре свега значајних тема за рад, а затим пажљиво кобиновање вежби и задатака кроз које ће изабране теме бити обрађене, чини овај Приручник значајним текстом који ће бити посебно инспиративан психолозима који раде са особама које се суочавају са инфертилитетом. Из наведених разлога препоручујем Наставно-научном већу Филозофског факултета у Нишу да одобри публикавање *Приручника Програм психосоцијалне подршке особама које се суочавају са неплодношћу InsideMe*.

Рецензент:

Снежана Светозаревић

Доц. др Снежана Светозаревић

Одељење за психологију

Филозофски факултет Универзитета у Београду

У Београду, 1.10.2024.